

zij toenmaals in 't land der blinden éénoog en dus koning waren. Daarom komt het mij voor, dat zij al die harde woorden, welke de autobiographie voor haar en hare leeraren ten beste heeft, niet verdiend hebben, maar dat veeleer de bittere haat, die Erasmus bezielde tegen de domheid en het drijven der monniken en die door hem in het vroeger vermelde schrijven aan Grunnius is neergelegd, de oorzaak is waarom de compilerator zijn toorn over het hoofd der twee inrichtingen, welke Erasmus bezocht had, uitstort. Daarin vindt men niet alleen het ongunstig oordeel over kloosterscholen terug, maar ook den oneerlijken voogd, die schoolmeester was (1), den vriend, die Erasmus trachtte over te halen en enkele uitdrukkingen, welke ik in de noot laat volgen (2).

(1) Ik bedoel natuurlijk Petrus Winckel. Onder de brieven van Erasmus bevindt zich één aan hem (bl. 1885 *Le Clerc*), zonder opgave van plaats of jaar, waaruit men niet kan opmaken, dat de goede verstandhouding verbroken was. Waarschijnlijk heeft *improbitate* aan 't slot van den brief (dat daar echter »onverdroten ijver» beteekent) Winckel tot een booswicht gemaakt. Ook deze brief is het eerst door Merula (bl. 161) als van den jeugdigen Erasmus afkomstig uitgegeven.

(2) In het »leven» heet de luie vriend, die vrij dom uit Italie teruggekeerd was, Cornelius, in den brief aan Grunnius Cantelius, van genen heet het *suum agens negotium*, van dezen *de suo negotio agens*; het kloosterleven wordt daar genoemd *societas angelica*, hier *angelorum contubernium*. Er kwam verder in het handschrift eene allervreemdste uitdrukking voor, die men zelfs door gissingen heeft trachten te verbeteren. Merula vond: *Lactabar interim, donec haberet sacram vestem*. Hij sloeg reeds voor *Lactabatur* — men herinnert zich den ongelukkigen 3den persoon. Lateren verbeterden *laetabatur*, maar bij vergelijking van de twee stukken vindt men in den brief aan Grunnius het voor oningewijden eenigszins moeilijke woord terug in »*Blanditiis et indulgentia lactabatur puerilis animus.*»

Erasmus, zegt Rhenanus, kende reeds als knaap Terentius zoo